

Haluk Durukal'ın Ardından..

Halim BULUTOĞLU

Ekin Yazım Grubu

Haluk Durukal'ı 1 Mart 2003 Cumartesi günü kaybettik. Soğuk, kasvetli ve karlı geçen Şubat ayının ardından ilk kez o Cumartesi, güneş kendini göstermişti. Günün ilk saatlerinde aramızdan ayrıldı. Soğuşu ve puslu, karanlık günleri sevmezdi. Öyle günlerde çıkmazdı evden, eğer önemli bir işi yoksa.

Son 10 günü hastanede geçti. Hastalık bütün bedenini sarmış, nefes alıp vermekte bile zorluk çekerken, esprileriyle güldürmüştü beni, son 30 saatine girdiğinde.

O'nunla 1986 Şubat'ında, yayınlamakta olduğumuz TÜRSAB Turizm Dergisi'nin Yayın Kurulunda tanıştık. Dergiye aylık yazılar yazması önerilmiş, hiç tereddütsüz kabul etmişti. 65 yaşındaydı o zaman. Yaşını hiç göstermeyen, dinç, çalışkan ve üretken bir gazeteci, yazar ve turizmci agabeyimizdi. O'nun katıldığı her toplantı neşeyle, kahkahalarla başlardı. Bildiği yüzlerce, binlerce fıkradan o güne, duruma ya da olaya uygun birini bulup çıkarır, usta anlatımıyla süsler, gerekirse lehçe katar ve ortalığı bir anda ısıtıverirdi. Bundan mıdır bilmem, yayın kurulu toplantıları oldukça yüksek katılımlı gerçekleşirdi.

Hasta olduğunu hiç hatırlamam. Hastaneleri sevmediğini, doktorlardan korktuğunu bilirim.

Ciddi hastalıkla ilk kez geçen Ekim'de tanıştı ama onda da üzerine kondurmak istemedi. Neyle karşılaştığını bilmeden, daha doğrusu yüzleşmek istemeden geçirdi son 5 ayını.

Turizm Gazeteciliği ve Yazarlığının Duayeni Haluk Durukal

Haluk Durukal gazeteciliğe Hukuk Fakültesi'nin birinci yılında, Akşam gazetesinde başladı. Gazeteciliğe tutkuyla bağlandığı için belki, hukuk okumayı sürdürmedi. 40'lı yıllarda Akşam'da, 50 ve 60'lı yıllarda Cumhuriyet, 70'li ve 80'li yıllarda ise Milliyet gazetesinde çalıştı. Son yıllarda da TGC-Bizim Gazete, Cumhuriyet gibi gazetelerde haftalık turizm yazıları yazdı. İngilizce'yi iyi, Fransızca'yı orta düzeyde bildiği için çok sayıda yurt dışı göreve gitti. 1951 yılında görevli olarak İngiltere ve Amerika'ya gitti. Çeşitli Avrupa ülkelerini de içine alan çok sayıda yurt dışı seyahat yaptı. Hemen tüm Avrupa

kentlerini iyi bilirdi. Belki de bu yüzden, normal haber ve söyleşi yazılarının yanında, gezi ve turizm yazıları yazmaya başladı. Turizmin adı geçmiyordu ki, turizm yazarlığı ya da gazeteciliği olsun o yıllarda. Avrupa'da bile 50 ve 60'lı yıllarda başlayan turizm gazeteciliğinin Türkiye'deki ilk örneği, ilk usta imzasıydı.

70'li yıllarda Durukal'ın turizm ve gezi yazıları, Milliyet Gazetesi'nde ve gazetenin Renk adlı ekinde haftalık köşeye kavuştu. "Turizm", "Turizm Dünyası" adıyla açılan köşe ve sayfalarda Türkiye'nin o günlerde bilinen, bilinmeyen tüm turizm merkezleri onun kaleminden okuyucuya tanıtıldı. Bu köşeler çok tuttu ve 1986 yılına kadar devam etti. 1975 yılında Milliyet Gazetesi Haluk Durukal tarafından hazırlanan ilk Avrupa kent rehberlerini yayınladı. Roma, Londra ekleri çok beğenildi ve üst üste 5 baskı yaptı. Milliyet Gazetesi'nin başyazarı ve yayın yönetmeni Abdi İpekçi Haluk Durukal'a bir yazıyla teşekkür ediyor, "tarafınızdan yazılarak Gazetemiz yayınları olarak basılarak satışa sunulmuş olan 'Almanya' ve 'İngiltere' adlarındaki Gezi Kitapları büyük bir ilgi sonucu ardı ardına beş baskı yapmıştır. Türünde ilk kez rastlanan bu başarılı sürüm sizin yıllardan beri gerek Cumhuriyette ve de gazetemizde sürdürdü geldiğiniz turizm yazılarınızdaki anlatım, dürüstlük ve kalitenin yarattığı okurlarınızın ilgilerinin sonucudur. Sizi tekrar tebrik eder, bu başarılarınızın devamında beraber olmak isteği ile ve saygılarımla" diyordu. Durukal, 1967 yılında da, bu defa Cumhuriyet Gazetesindeki seyahat yazılarını bir araya getirmiş ve "200 dolara 33 gün Avrupa rehberi"ni çıkarmıştı.

Haluk Durukal, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin 16 numaralı üyesiydi. Cemiyete 1946 yılında üye olmuştu.

Cemiyetçiliği Gazeteciler Cemiyeti üyesi olmakla sınırlı değildi. Uluslar arası turizm Yazarları ve Gazetecileri derneği FIJET'e bağlı ATURJET'i kuruyor ve başkanlığını üstleniyordu. O'nun başkanlığı döneminde ATURJET, FIJET dünya kongresine Antalya'da ev sahipliği yapmıştı. Ancak ATURJET'in üye yapısının giderek değişmesi, turizm gazeteciliği

ve yazarlığı ile ilgisi olmayan üyelerin çoğunluğu oluşturması, yönetime hakim olmaya başlaması ve daha çok yurt dışı gezi ve kongrelere katılmak isteyenlerin gezi kulübüne dönüşmesi, meslekle ilgisini kaybetmesi, O'nun kurucusu olduğu derneğe küsmesini, ardından da istifasını getirmişti. Ama doğru örgütlenmiş bir derneğe ilgisini yitirmesine neden olmadı bu gelişmeler. 1997'de TUYED-Profesyonel Turizm Yazarları ve Editörleri Derneği'ni bir gurup turizm yazarı, yayıncısı ve gazetecisi ile birlikte kurdu. Ben de kurucuları arasındaydım bu derneğin. Aynı yönetim kurulunda uzun yıllar birlikte çalıştık. İlerlemiş yaşına rağmen enerjisini, yeni bir şeyler üretmek isteğini yitirdiğini hiç görmedim. 2002 yılında, işlevimizi tamamladığımızı, derneğin yönetimini yeni arkadaşlara devretmeyi önerdiğimde, bunu içine kolay sindiremediğini hatırlıyorum.

Turizmcisi Haluk Durukal

Haluk Durukal'ın turizmle ilgisi sadece gazetecilik ve yazarlık boyutuyla sınırlı kalmadı. O; turizmcisi bir babanın oğluydu. Babası Hüsni Sadık Durukal Türkiye'nin ilk seyahat acentası Wagon Lit Cook'un genel müdürlüğünü yapmıştı. Hüsni bey, aynı zamanda gazeteci idi ve Cumhuriyet gazetesine Wagon lit cook, seyahat acentalığı ve turizm üzerine yazılar yazmaktaydı.

Haluk Durukal bu geleneği sürdürdü. İlginçtir, oğlu ve torunu da turizmcilik geleneğini sürdürüyor.

Durukal, 1952-54 yılları arasında Türkiye denizcilik İşletmeleri'nin Neşriyat Müdürlüğünü yaptı İşletme Bülteni'ni çıkardı ve yazılar yazdı. 1958 yılında Amerikan Konsoloslukunda basın müşaviri oldu ve INS, Amerikan Ajansı ve Thomson'nun muhabirliğini yaptı.

1973 yılında Miltur Seyahat Acentası'nı kurdu ve 3 yıl süreyle genel müdürlüğünü yaptı. 1981 yılında Turören Seyahat Acentasını. 1982 yılında Kıbrıs'ta Golden Beach seyahat acentasını kurdu. 1986 yılında Milta Seyahat Acentasının Kuruluşunda danışmanlık yaptı.

Turizmcisi Haluk Durukal, TÜRSAB'ın ilk Yönetim Kurulu'nun da üyesiydi. 1973-74 yılları arasında bu görevini sürdürdü.

Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği'nin Danışma Konseyi, TUGEV'in Şeref Üyesi'ydi. TÜRSAB Turizm Dergisi'nde 1986-1990 yılları arasında, TYD Dergisi'nde, Turizm Dünyası Dergisi'nde, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti yayın organı Bizim Gazete'nin

Salı günleri yayınlanan Turizm Sayfasında, Cumhuriyet Gazetesi'nin hafta sonu eklerinde uzun yıllar makaleleri yayınlandı.

Turizm Eğitimsi Haluk Durukal

Haluk Durukal'ın belki de hiç bilinmeyen yönü, turizm eğitimsi yanısırdır. Türkiye'nin ilk özel turizm ve otelcilik meslek lisesini 1978 yılında Kemal Zeki Gençosman ile kurdu. Turizmcilik henüz bir meslek olarak gelişmemişken, otel sayısı 400'lerde iken kurulan bu lise, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çıkarılan onca bürokratik engele rağmen, başarılı oldu. Önce Kuruçeşme'de ardından Taksim'deki binasında 5 yıl boyunca açık kaldı, yüze yakın mezun verdi. Bu mezunlar şimdi bir çok otelin yönetimsi yapıyor.

82 Yıllık Yaşama Sığan Ödül ve Plaketler

Haluk Durukal'ı 82 yaşında kaybettik. 82 yılın 64 yılı dolu dolu çalışmayla ve üretimle geçti. 64 yıllık entelektüel üretimi onlarca plaket ve ödülle onurlandırıldı.

1994 yılında cemiyetin 48. kuruluş yıldönümü nedeniyle "en kıdemli üye" plaketiyle, 1996'da "üyeliği cemiyetin kuruluşuyla yaşıt olması nedeniyle, 1996 yılında da yine Gazeteciler cemiyeti'nin "Burhan Felek Basın Hizmet Ödülüyle" onurlandırılıyordu. Durukal'a 1997 yılında TÜRSAB tarafından "birliğin 25. kuruluş yıl dönümü nedeniyle", SKAL tarafından 1998'de "turizm yayıncılığında öncülüğü ve koruduğu kalite anlayışı" nedeniyle, 2002 yılında POYD tarafından profesyonel otel yönetimsi gelişmesine katkısı nedeniyle, 1983'te Basın yayın Gn. Md. Tarafından "tanıtım hizmetlerindeki katkısı" nedeniyle plaketle onurlandırılıyordu.

Ve Son Yolculuk...

82 yıllık yaşamının ardından çıktığı ebedi yolculuğa uğurlamak için Teşvikiye Camii'nin bahçesini dolduran turizmcisi ve gazetecisi arkadaşları, Haluk Durukal'ı o sevecen, nüktedan yönüyle andılar, belki de bu yüzden kalplerdeki acıya rağmen yüzlerdeki gülümseme hiç eksik olmadı.

Toprağın bol olsun, rahat uyu Haluk abi...

Halim Bulutoğlu, Ekin Yazım Grubu, Öğür İşhanı, Zafer Sokak, No: 7, Osmanbey, İstanbul
E-posta: halim@ekinyazim.com